

افسانه واحديار، شاعر معاصر هرات دربارۀ هفدهمین دوره جشنواره بین‌المللی شعر فجر گفت: در برهه کنونی اغلب شعرای افغانستان پس از تحولات اخیر مهاجر شدند و تعداد انگشت‌شماری از اهل ادب و هنر در کشور مانده‌اند. با این حال سعی می‌کنند چراغ ادبیات را در این خاک زنده نگه دارند. وی افزود: ما با ایران هم‌زمان هستیم و مطالعه آثاری که در این ایران تولید می‌شود، برای یک افغانستانی خیلی آسان است و

جشنواره شعر فجر فرصتی برای شعرای گمنام

مهم‌ترین کارکرد هنر هفتم

فیلی دورخیلی نزدیک

یک تکبیسین جوان

اواسط دههٔ ۹۰ یکی از کارگردانان جوانی که به‌سینمای راهبردی توجه نشان داد محمدحسین مهدویان بود که با تجربه ساخت سریال آخرین روزهای زمستان این بار با فیلم ایستاده درغبار در بخش نگاه‌نوی سی‌وچهارمین دوره جشنواره فیلم فجر حضور پیدا کرد. یک مستند درام خوش ساخت از سال‌های جنگ با پرداختن به زندگی احمد متوسلیان و روزهای فرماندهی او بر لشکری که باید در دروازه‌های خرمشهر

با دشمن می‌جنگید. این فیلم سیمرغ بلورین بهترین فیلم جشنواره فیلم فجر ۱۳۹۴ را از آن خود کرد.

سعی می‌کنم هر کتاب خوبی که در ایران منتشر می‌شود تهیه‌کنم و بخوانم و خود را از جریان‌ها و گفتمان‌های ادبی معاصر ایران آگاه سازم. جس می‌کنم معلومات ادبی خود را با مطالعه ادبیات معاصر ایران و جهان می‌توان به روز کرد. وی تصریح کرد: جشنواره شعر فجر فرصت خوبی است برای شعرای گمنام که دیده و شناخته شوند. همچنین برگزاری چنین جشنواره‌هایی به شعرا خصوصا شعرای جوان انگیزه می‌دهد کار

ادبی را جدی‌تر بگیرند و برای آن انرژی و وقت بیشتری اختصاص بدهند و آثاری با کیفیت‌تر تولید کنند که این خود به پالندگی و تعالی نهاد شعر منجر می‌شود. وی افزود: از آنجا که جشنواره شعر فجر، بخش‌های متعددی مثل شعر بزرگ سال و شعر کودک و نوجوان، پژوهش‌های شعری و... دارد این انگیزه را به شاعران می‌دهد تا سعی کنند با کار در این بخش‌های متعدد، این حوزه‌ها را به روز و تقویت کنند.

و شتم یک شهروند تابعیت ایرانی - انگلیسی قرار می‌گیرد و در نهایت منجر به سقط جنینش می‌شود. تصمیم می‌گیرد با دستگیری ضارب او را به‌سزای عملش برساند اما زمانی که مشخص می‌شود ضارب یکی از اشخاص رده بالای حکومتی است، کار به جاهای پیچیده می‌کشد. بسیاری معتقدند ضد انگلیسی بودن فیلم آن را به دار مکافات دچار کرده است. شبی که ماه کامل شد نرگس آبیار که براساس داستان واقعی عبدالحمید ریگی و همسرش فائزه منصوری است، با نامزدی در ۱۳ رشته این جشنواره، توانست شش سیمرغ بلورین کسب کند. ماجرای نیمروز به کارگردانی محمدحسین مهدویان که دنباله ماجرای نیمروز(۱۳۹۵) بود در این دوره جشنواره فیلم فجر رونمایی شد و با نامزدی در ۱۲ رشته این جشنواره، توانست سه سیمرغ بلورین به‌دست آورد. روایت کلی این فیلم پیرامون اتفاقات بعد از پایان جنگ ایران و عراق در سال ۱۳۶۷ و عملیات فروغ جاویدان منافقین است.

۱۲ رازمگو!

غلامرضا تختی بهرام توکلی، گرچه فیلمی در سبک زندگینامه‌ای و ورزشی است اما توجه خاصی به مسائل اجتماعی و فرهنگی متأثر از فضای سیاسی دوران زندگی تختی دارد. در بخشی از فیلم که به موفقیت‌های تختی در میدان‌های ورزشی می‌پردازد، اشاره می‌شود به این‌که محبوبیت تختی در میان مردم چگونه باعث ایجاد حساسیت در حکومت می‌شود، به‌خصوصی که او گرایشی به جبهه ملی و مصدق داشت. این فیلم توانست در ۱۰ بخش کاندیدای کسب سیمرغ بلورین شود و در نهایت موفق شد دو بخش، سیمرغ بلورین را از آن خود کند. این فیلم را می‌توان در جریان سینمای راهبردی براساس رویکرد و هدف فیلم آریایی‌گرد و به نتایج جالب توجهی دست یافت. نتایجی که این روزها فقط می‌توان از آن به‌عنوان راز مگو یاد کرد.

۲۳ نفر مهدی جعفری که برای نخستین‌بار در سی و هفتمین دوره جشنواره فیلم فجر به نمایش درآمد؛ اقتباسی از خاطرات ۲۳ نفر از رزمندگان نوجوان ایرانی بود که در جریان جنگ ایران و عراق در سال ۱۳۶۱ به اسارت نیروهای عراقی درآمدند. این گروه کم سن و سال بین ۱۳ تا ۱۷ سال داشتند. ۲۳ نفر برنده سیمرغ بلورین بهترین فیلم از نگاه ملی در سی و هفتمین دوره جشنواره فجر شد.

اما در سال سینمایی سی و هشتمین جشنواره فیلم فجر فیلم‌هایی که سینمای ایران در دایره راهبرد به خود دید عبارتند از: درخت گردو محمدحسین مهدویان، روز صفر سعید ملکان، خروج ابراهیم حاتمی‌کیا، مردن در آب مطهر نوید محمودی، آبادان یازده ۶۰ مهرداد خوشبخت و لباس شخصی امیرعباس رییعی.

درخت گردو که سیمرغ بلورین بهترین کارگردانی و بهترین بازیگر نقش اول مرد جشنواره شد جزو یکی از سه نامزدی- همراه خورشید و پلدا- بود که برای معرفی به عنوان نماینده سینمای ایران در اسکار ۲۰۲۱ انتخاب شد. همین توجه ناگهانی به کارگردان آن که پیشتر مورد غضب مدیران وقت بود خبر از وجود جریان‌های مختلف در تعیین راهبردهای سینمایی می‌دهد. داستان درخت گردو در سه

بازه زمانی سال‌های ۱۳۶۶، ۱۳۸۲ و ۱۳۹۵ روایت می‌شود و بر پایه داستان واقعی و تلخ زندگی فردی رنج کشیده اهل آذربایجان غربی، به نام قادر مولان‌پور در روستای مرزی رش‌هره می‌تزدیکی سردشت ساخته شد؛ قادر و خانواده‌اش درگیر فاجعه بمباران شیمیایی سردشت شدند. روز صفر به سبک معمایی-هیجانی و در فضای جنگی و ماجراجویانه در مورد چگونگی دستگیری عبدالملک ریگی توسط وزارت اطلاعات ایران است. این فیلم (همراه ششای پروانه) با دریافت پنج سیمرغ بلورین از سی و هشتمین دوره جشنواره فیلم فجر، رکورددار دریافت بیشترین جایزه در این دوره جشنواره فجرشد. فیلم خروج، داستان گروهی از کشاورزان روستایی را روایت می‌کند که شرکت سهامی آب، هنگام تخلیه سد آب شور به اشتباه آب را روانه زمین‌های کشاورزی آنها می‌کند و باعث خرابی تمامی محصولات آنها می‌شود. آنها پس از آن‌که از طریق مسئولان سد، دهیار،

قاب

نشر

رمان «عملیات سیاه» منتشر شد

کتاب «عملیات سیاه» به نویسندگی رضا صادقی از جمله رمان‌های سیاسی – اطلاعاتی است که توسط موسسه نشر و تحقیقات ذکر با تیراژ ۵۰۰ نسخه و با قیمت ۴۹ هزار تومان منتشر و روانه بازار شده‌است. عملیات سیاه (روایتی از عملیات پنهان ترامپ) سومین رمان صادقی است که به پیدایش ویروس کووید-۱۹ و همزمانی آن با ترور شهید سردار قاسم سلیمانی پرداخته است. شخصیت اصلی داستان، خبرنگاری مهاجرت کرده از ایران است. مدیر خبرگزاری او را به ووهان می‌فرستد تا از پیدایش ویروس جدید گزارش تهیه کند. این مأموریت سراغ‌از درگیر شدن او با پرونده سیاسی- اطلاعاتی می‌شود که ماجراهای عجیب آن، او را با چالش جدی مواجه می‌کند.

در بخشی از رمان می‌خوانیم: (ارکیده با ظاهری ساده پشت تریبون رفت. مهمانان که زبان فارسی نمی‌دانستند، تعجب کردند اما واکنشی نشان ندادند. هنگامی که او گزارش خود را به زبان فارسی ارائه کرد، زمزمه‌ای در سالن پیچید. مدیر نشست از ارکیده پرسید نمی‌تواند گزارش را به انگلیسی ارائه کند چون آنها پیش‌بینی ترجمه هم‌زمان نکرده‌اند؟) ارکیده خیلی آرام پاسخ داد: چرا می‌توانم.

فرهنگ

CULTURE

۹

یکشنبه ۲۵ دی ۱۴۰۱ ۶۴۰۷

بخشدار و امام جمعه موفق به حل مشکل‌شان نمی‌شوند، تصمیم می‌گیرند در نزد رئیس جمهور بروند و مشکل‌شان را با او در میان بگذارند. سفری پرمخاطره که به سرانجامی دیگر می‌رسد. (با توجه به همه‌گیری ویروس کرونا، خروج به عنوان اولین فیلم در تاریخ سینمای ایران به صورت آنلاین از تاریخ ۲۴ فوروردین ۱۳۹۹اکران شد، مردن در آب ملهر، داستان یک زوج یوک جوان افغان است که در تلاشند افغانستان را به مقصد اروپا ترک کرده تا زندگی بهتری پیدا کنند. این دو به صورت غیرقانونی با اتوبوس وارد ایران می‌شوند اما متوجه می‌شوند برای مهاجرت از ترکیه به اروپا و به رسمیت شناخته‌شدن به عنوان پناهنده به دلایل قانع‌کننده‌ای نیاز دارند. این دو درنهایت سعی می‌کنند از اسلام به کاتولیک بروند، اما این امر مشکلات و خطرات بزرگ‌تری در پی دارد.

آبادان یازده ۶۰ در بخش سودای سیمرغ سی و هشتمین دوره جشنواره فیلم فجر حضور داشت و برنده سیمرغ بلورین جایزه ویژه قاسم سلیمانی جشنواره فیلم فجر شد. این فیلم روایت مجاهدت گروهی از کارکنان رادیو نفت آبادان برای حفظ رادیو و مخایره اخبار به منظور مقاومت مردم در برابر نیروهای عراقی است. لباس شخصی -که در بخش نگاه نوی سی و هشتمین دوره جشنواره فیلم فجر(۱۳۹۸) حضور داشت- به عملکرد حزب توده ایران در سال‌های ابتدایی انقلاب ۱۳۵۷ می‌پرداخت و در آن شخصیت‌هایی چون نورالدین کیانوری و احسان طبری به تصویر کشیده شده‌اند.

۱۳ فیلم‌های انقلابی که اکران نمی‌شوند

مصلحت با نام‌های سابق پدری و مصلحت نظام فیلمی به کارگردانی و نویسندگی حسین دارابی و همچنین فیلم منصور با نام سابق اوج ۱۱۰ به کارگردانی و نویسندگی سیاوش سرمدی نیز آثار سینمایی مزین به تم سیاسی در سی و نهمین دوره جشنواره فیلم فجر(۱۳۹۹) بودند. داستان فیلم مصلحت اوایل سال ۶۰ جریان دارد. بعد از انقلاب، نظام سیاسی جدید مستقر می‌شود. در این زمان اختلاف سیاسی میان یکی از شخصیت‌های بانفوذ نظام با فرزندش، آنها را مقابل هم قرار می‌دهد و موجب تقابل و موازنه سخت پیوند خانوادگی و مصلحت سیاسی کشور می‌شود. داستان فیلم منصور، به روایت بخش‌هایی از زندگی تیمسار منصور ستاری، فرمانده سابق نیروی هوایی ارتش جمهوری اسلامی ایران و ساخت اولین جنگنده ایرانی می‌پردازد. تیمسار ستاری و تیمش ابتدا برای وارد کردن چند هواپیمای جنگی اقدام کردند که به خاطر حمله آمریکایی‌ها به هواپیمها و بمباران آنها، با شکست مواجه شد. تیمسار ستاری به تیمش دستور داد با داشته‌ها و دانش خودشان قطعات مورد نیاز هواپیمها را در یکی از سوله‌های ارتش، تولید کنند. تمام طول فیلم تماشاگر شاهد تلاش‌های ستاری برای پیدا کردن راه خودکفایی است. «ضد» به کارگردانی امیرعباس رییعی را باید تنها فیلم چهلمین دوره جشنواره فیلم فجر دانست که محتوای سیاسی داشت. این فیلم برنده چند جایزه بهترین طراحی صحنه و بهترین نقش مکمل مرد شد. فیلم ضد یک درام سیاسی است که در بستر اتهامات کشور در تابستان سال ۱۳۶۰ می‌گذرد. این اثر به حادثه بمب‌گذاری منافقین در دفتر حزب جمهوری اسلامی توجه نشان داده و تلاش می‌کند نگاهی واقعی و ساختارشکنانه به ماجرای نفوذ داشته باشد. در این فیلم، منافقین به عنوان عامل بسیاری از جنایات اوایل انقلاب دیده می‌شوند.

۱۴ نبود انسجام در راهبرد

این گروه، آخر فیلم‌هایی هستند که با موضوعات مؤثر و براساس نیاز روز و باکیفیت مطلوب ساخته شدند و در اکران جشنواره‌ای در نظر مخاطب نشستند و با وجود به وقت بودن و نقش تبیینی‌شان توسط جریان‌های پنهان در گرداب رسیدن به اکران عمومی غرق شدند تا بار دیگر از نبود راهبرد منسجم در سینمای ایران خبر دهند و اثبات کنند سینمای ایران پیش از دستیابی به زمینه‌های ایجاد راهبرد به جریان‌شناسی نیاز دارد تا از مخصصه جریان‌های شبهه‌روشنفکری، نفوذ، جریان‌های سیاسی متکی بر منافع گروهی و قشری عبور کند و به کارگردان‌های راهبردی خود ببیندش.

